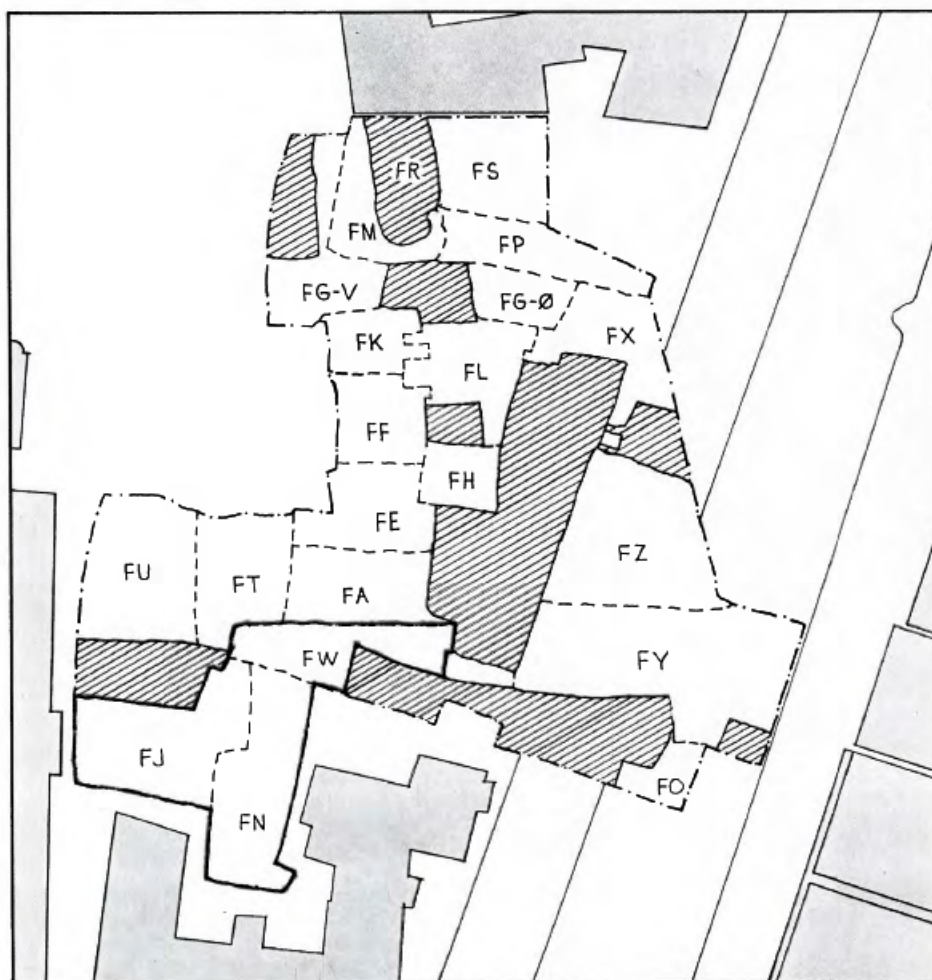

N79061 – 207067

Byfunn fra felt FJ – Folkebibliotekstomten, Kjøpmannsgata 20-26. (TA 1973/1) Gbnr. 401/285, Trondheim kommune, Trøndelag.

Folkebibliotekstomten

Oversikt over delfelt

 Etterreformatorisk kjeller

1:500

Figur 1: Oversikt over delfelt på Folkebibliotekstomten. (Forsåker og Göthberg 1986:9)

Sammendrag gjenstander:

Gjenstand	Antall
Amulett	1
Avslag	1
Bakstehelle	49
Beslag	2
Betalingsgull	1
Bierhane	1
Bolle	5
Bøtte	3
Brikke	4
Brodd	1
Bryne	28
Bygningsdel	4
Bygningsstein	61
Bøyle	1
Båtdel	2
Drikkeglass	3
Emne	1
Fingerbøl	1
Fingerring	1
Flaske	15
Flis	78
Fottøy	125
Fragment	747
Gryte	12
Holk	1
Håndtak	2
Islegg	3
Kakkel	40
Kam	8

Gjenstand	Antall
Kanne	1
Kar	50
Knapp	3
Kniv	4
Krampe	1
Kule	2
Lampe	4
Leirkar	834
Leirklining	14
Lenke	1
Lokk	1
Lås	1
Mugge	3
Mynt	6
Mørtel	2
Nagle	153
Nål	6
Never	2
Nøkkel	4
Osteologisk materiale	550
Pinne	1
Pinsett	1
Pipe	60
Plate	1
Plugg	20
Potte	1
Produksjonsavfall	164
Prøve	50
Påle	1

Gjenstand	Antall
Ring	2
Rør	1
Sepulkralstein	1
Signet	1
Skive	3
Skje	4
Skål	3
Slagg	25
Slire	1
Snor	4
Spenne	1
Spiker	33
Spillebrikke	12
Spinnehjul	3
Stang	1
Stav	2
Sylær	1
Søkke	4
Tekstil	32
Terning	1
Tyngde	7
Tønne	2
Ukjent	27
Vabein	2
Vektlodd	2
Vevlodd	4
Vindusbly	4
Vindusglass	34
Øks	1

Sammendrag materiale:

Materiale	Antall
Bein	605
Bein/gevir	118
Bein/horn	2
Bein/jord	1
Bein/ukjent	2
Bergart	99
Bergart/ukjent	3
Bly/ukjent	8
Botanisk materiale	1
Bronse	1
Flint	18
Gevir	5
Gevir/bein	25
Glass	288
Glass/ukjent/sand	1
Horn	11

Materiale	Antall
Jern	1
Jern/kleber	1
Jern/ukjent	2
Jord	22
Keramikk	942
Keramikk/ukjent	2
Keramikk/ukjent/ tegl	1
Kleber	56
Kobber/ukjent	2
Leire	5
Lær	450
Lær/botanisk materiale	1
Lær/ukjent	1
Mørtel	2

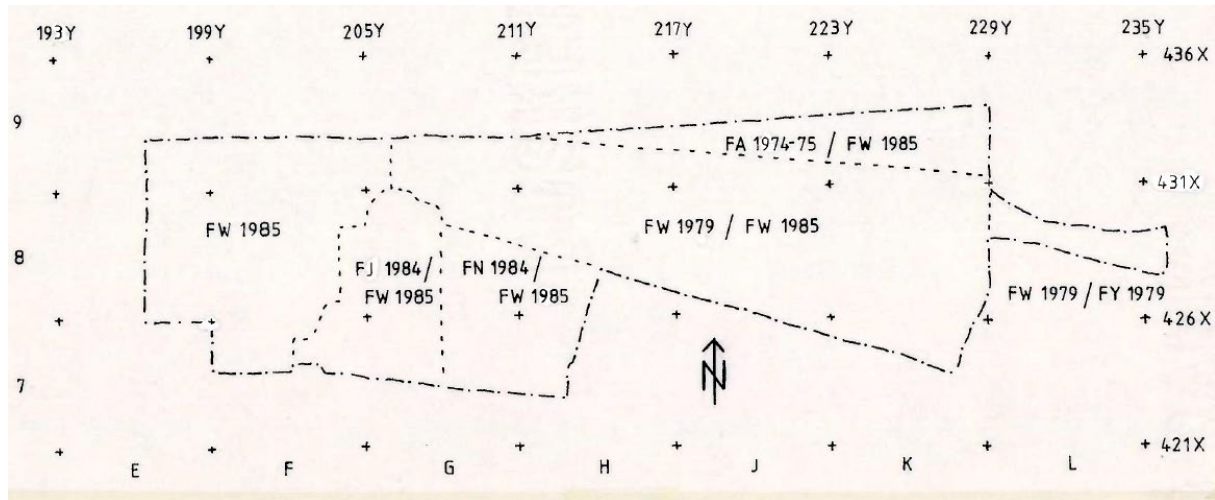
Materiale	Antall
Nøtteskall	2
Organisk materiale	5
Porfyr	1
Skifer	3
Skjell	14
Slagg	24
Tann	3
Tann/bein	1
Tegl	171
Tekstil	37
Tre	68
Trekull	1
Ukjent	347
Ukjent/slagg	1
Ukjent/tegl	1
Ukjent/tre	5

Funnomstendigheter:

F. ved arkeologiske undersøkelser på Folkebibliotekstomten, delfelt FJ i 1984 (og 1985).

I 1984 ble utgravningsområdet på Folkebibliotekstomta utvidet mot sør med felt FJ og FN. FJ ble påbegynt i 1984, men opphørte som eget delfelt i 1985. Feltet var delt i to av et avløpsrør, og i 1985 ble den delen av feltet som lå sør for avløpsrøret overført til FN, og den nordlige delen ble overført til FW.

Nordlig del (FJ og FW):

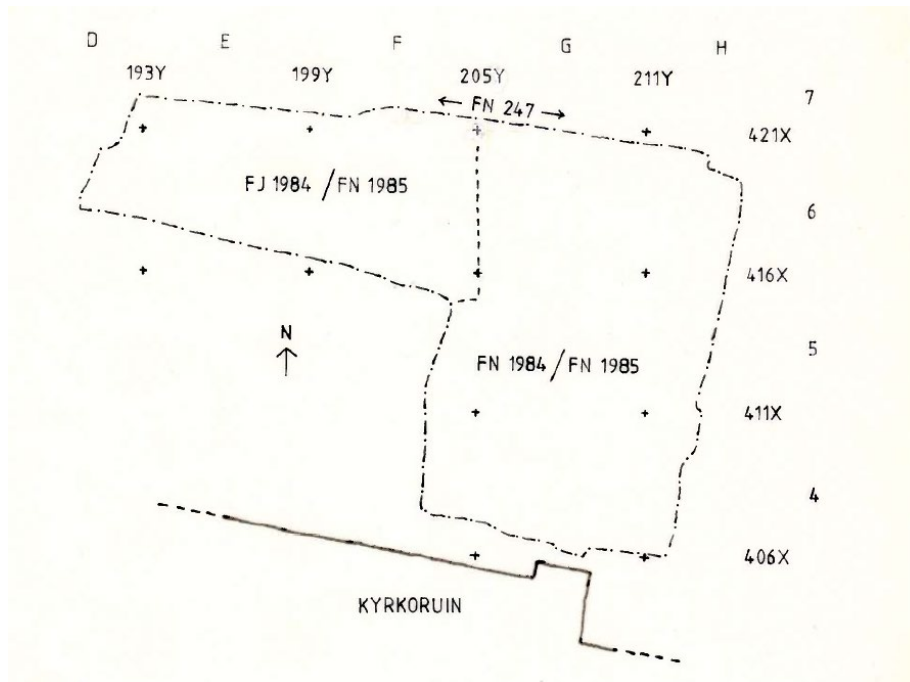
Figur 2: Oversiktskart over delfelt FW, hentet fra Forsåker og Göthberg 1986:158.

Under graving av nordlig del av FJ i 1985 (som FW) oppsto det problemer med bemanning og tid. Feltet ble dermed ikke gravd ned til steril grunn, og det ble gravd for det meste med krafse og hakke. Det ble derimot gravd 4 prøveruter som målte 0,5m x 0,5m hvor massene ble vannsåldet. Kun én av disse rutene rakk ned til steril grunn.

På feltet ble det funnet bygninger, terrasser, passasjer samt en kirkegård i sør som etter hvert ble utvidet mot nord. I fase 1 ble det påvist stolpehull, samt gjenstandsmateriale som indikerer at området har vært bebodd. I fase 2 ble det anlagt terrasser orientert vestsørvest/ østnordøst. I fase 5 ble en nordlig passasje og bebyggelse forskjøvet mot sør. I fase 6 ble det funnet bebyggelse som lå plassert tilsvarende fase 3 og 4.

I fase 7 ble bebyggelsen nord for kirkegården ble utvidet. Denne nye sørligste grensen av bebyggelse, mellom bygninger og kirkegård, ble påvist helt til fase 11 I. I fase 11 skjedde også en stor omorganisering av bebyggelsesmønsteret i området (Forsåker og Göthberg 1986).

Sørlig del (FJ og FN):

Figur 3: Oversiktskart over felt FN. Hentet fra Forsåker og Göthberg 1986:15.

I den sørlige delen av FJ (og felt FN) ble toppmassene fjernet med maskin, og helt i sør ble den øverste fasen nesten helt fjernet i forbindelse med avdekkingen. Kulturlagene i områdene var 2-3m tykke, og hele feltet ble gravd ned til steril grunn. Feltet var forstyrret av rør, brønner, kjellere, og trebinger. I den delen som utgjorde felt FJ ble lagene gravd grovere stratigrafisk enn på felt FN.

I sørlig del av feltet ble det funnet en kirke med omliggende kirkegård, og mellom fase 5 og 6, og etter fase 6, ble kirkegården utvidet utover hele feltet. Kirken ble trolig bygget i fase 6, basert på alder av omliggende graver.

I fase 1 og 2 ble det, for det meste, funnet stolpehull, samt en tomteinndeling i fase 2 som var synlig helt frem til fase 6. I fase 3-6 ble det dannet en husrekke orientert i øst/vestlig retning. Nord og sør for husrekken lå det passasjer, og enda lengre sør lå ytterligere en husrekke. Dette bygningsmønsteret opphørte i fase 8, noe som skyldtes kirkegården.

I fase 8 ble det påvist en ensom bygning lengst vest i feltet. Dette området var kirkegård både før og etter bygget sto og frem til fase 11. I fase 11-13 ble området igjen tatt i bruk til bygninger. Det ble også funnet tomtegrenser i de siste fasene av feltet som trolig kan videreføres til 1700-1800-tallet. Fase 14 omfattet alle bygninger tolket til å være yngre enn de resterende fasene på feltet. (Forsåker og Göthberg 1986).

Figur 4: Deler av kirkegården med skelett 28 (fase 8-9) og skelett 16, 26 og 27 (fase 8-11). Forsiden: Forsåker og Göthberg 1986: forsiden.

Stratigrafi og faseinndeling:

Delfeltet ble delt inn i 14 stratigrafiske faser, basert på observerte endringer i konstruksjonsmønstre (Forsåker og Göthberg 1986). Den senere stratigrafiske analysen for Folkebibliotekstomten grupperte alle delfeltene i 12 hovedfaser (Christophersen et.al. 1988:48), som i 1994 ble korrelert med absolutte dateringer for de respektive fasene fra 900-tallet til etter 1600 (Christophersen og Nordeide 1994). De absolutte fasedateringene for baseres Opå dendrokronologi, myntfunn, sko, keramikk og C14-dateringer.

Delfeltfaser felt FN/FJ	Delfeltfaser felt FW/FJ	Hovedfaser	Datering e.kr.
14,13,12,11	14,13,12	12	1600-
10	11 II, 11 I	11	1500-tallet
9	10	10	1325-1500
8	9	9	1275-1325
7 II	8 II, 8 I	8	1225-1275
7 I, 6	7, 6 II, 6 I	7	1175-1225
5	5	6	1150-1175
4	4 III	5	1100-1150
3	4 II, 4 I	4	1050-1100
2	3	3	1025-1050
1	2 II, 2 I	2	-1025
1	1	1	900-tallet

Tabell 1: Basert på Christophersen et. al 1988:48 og Christophersen og Nordeide 1994:35.

Dateringer:

Følgende mynter fra felt FN har blitt datert:

N-nr.	Datering e.Kr. (Skaare, K. 1989).	Lagnummer
N79061	Ca. 1535-1559	6
N82359	Ca. 1280-1299	140
N82360	Ca. 1280-1299	140
N82361	Ca. 1280-1299	140

Tabell 2: Oversikt over daterte mynter på felt FN. (Kilde: Skaare, K. 1989).

Av dokumentasjon fra feltet finnes feltdagbøker, tegninger og foto. Videre finnes også en stratigrafisk analyse av feltet (Forsåker og Göthberg 1986). I tillegg henvises det til sammenstillingen av kronologi og bebyggelsesutviklingen for Folkebibliotekstomten som helhet (Christophersen et. al. 1988).

Feltledere: Anna-Lena Forsåker (FJ 1984 og FW 1985) og Hans Göthberg (FN 1985).

Koordinater:

Projeksjon: EU89-UTM; Sone 32, N: 7034340, Ø: 569906.

Funnet av:

Hans Göthberg og Anna-Lena Forsåker

Funnår:

1984 - 1985

Litteratur:

Christophersen, A. et.al. (1988): Utgravning, kronologi og bebyggelsesutvikling. *Fortiden i Trondheim bygrunn: Folkebibliotekstomten. Meddelelser* (13, del 1). Trondheim: Riksantikvaren.

Christophersen, A. og Nordeide, S.W. (1994): *Kaupangen ved Nidelva: 1000 års byhistorie belyst gjennom de arkeologiske undersøkelsene på folkebibliotekstomta i Trondheim 1973-1985.* Oslo: Riksantikvaren.

Forsåker, A.L. og Göthberg, H. (1986): Stratigrafisk analyse. Delfelt FJ, FN og FW. *Fortiden i Trondheim bygrunn: Folkebibliotekstomten. Meddelelser* (7). Trondheim: Riksantikvaren.